

DOI: 10.31866/2616-7948.1(17).2026.359303

УДК 327.88:316.77]:327(470)

Троянська стратегія в зовнішній комунікації Росії (на прикладі публічних коментарів Владіміра Путіна про Дональда Трампа)

Юрій МЕЛЬНИК

канд. н. із соц. комунік., доц.,
Львівський національний
університет імені Івана
Франка

вул. Чупринки, 49, 79044,
Львів, Україна

iurii.melnyk@lnu.edu.ua

ORCID 0000-0002-2825-9925

© Мельник Ю., 2026

У статті проаналізовано троянську стратегію в зовнішній комунікації РФ на прикладі публічних висловлювань Владіміра Путіна про Дональда Трампа. Автор виходить з переконання, що підтримка Трампа не є самодостатньою метою російських інформаційних операцій, а виконує інструментальну функцію в ширшій стратегії дестабілізації західних суспільств, простежено еволюцію радянських і пострадянських інформаційних практик — від ідеологічно обмеженої підтримки «своїх» до гнучкої, позаідеологічної руйнівної діяльності, проаналізовано сім конкретних кейсів, коли контроверсійні наративи Трампа як публічного спікера отримували підтримку з боку Путіна як публічного спікера, а саме: кримінальні звинувачення проти Трампа є політичним переслідуванням; президентські вибори 2020 року були сфальсифіковані; негативні оцінки та звинувачення на адресу Європи; якби Трамп був президентом, російсько-українська війна не відбулася б; Трамп повинен отримати Нобелівську премію миру; ВВС повинна виплатити Трампу десяти мільярдну компенсацію за дефамацию; Данія повинна передати США контроль над Гренландією. У кожному з цих семи наративів російська інформаційна стратегія Росії полягає в тому, щоб використати комунікаційний ресурс особисто Путіна для підтримки Трампа та його заяв із метою підризу довіри до демократичних інституцій США та західного світу (суди, вибори, медіа, трансатлантична солідарність тощо). Підтримка Трампа — тактичний інструмент поляризації, який може оперативне змінювати знак залежно від кон'юнктури. У статті доведено, що «троянська стратегія» Кремля полягає не в просуванні альтернативної позитивної моделі, а в розмиванні межі між правдою і брехнею, ерозії довіри та посиленні внутрішніх конфліктів у західних демократіях.

Ключові слова: троянська стратегія, малінформація, інформаційні операції, політична комунікація, Росія, Трамп, Путін, поляризація.

TROJAN STRATEGY IN RUSSIA'S EXTERNAL COMMUNICATION (USING THE EXAMPLE OF VLADIMIR PUTIN'S PUBLIC COMMENTS ON DONALD TRUMP)

Iurii MELNYK

Iurii MELNYK

PhD in Social Communications, Associate Professor,

Ivan Franko National University of Lviv,

49, General Chuprynka Str., 79044, Lviv, Ukraine

iurii.melnyk@lnu.edu.ua

ORCID 0000-0002-2825-9925

The article analyses the Trojan strategy in the external communication of the Russian Federation through the case of Vladimir Putin's public statements on Donald Trump. The author proceeds from the assumption that support for Trump is not an end in itself within the Russian information operations, but rather serves as an instrumental function within a broader strategy of destabilising Western societies. This study traces the evolution of Soviet and post-Soviet information practices — from ideologically constrained support for “one's own” actors to flexible, non-ideological destructive activity. The article studies seven specific cases in which controversial narratives articulated by Trump as a public speaker received support from Putin as a public speaker. These include the following: claims that criminal charges against Trump constitute political persecution; allegations that the 2020 U.S. presidential election was rigged; negative assessments and accusations directed at Europe; assertions that the Russian-Ukrainian war would not have occurred had Trump been president; offers that Trump should receive the Nobel Peace Prize, and if not, this is the Norwegian government's fault; claims that the BBC should pay Trump ten billion dollars in defamation damages; statements that Denmark should transfer control of Greenland to the U.S. In each of these seven narratives, the Russia's information strategy consists in leveraging Putin's personal communicative authority to reinforce Trump's statements in order to undermine trust in U.S. and Western democratic institutions (courts, elections, media, transatlantic solidarity, etc.). Support for Trump is framed as a tactical instrument of polarisation, capable of rapidly shifting direction depending on political circumstances. The article argues that the Kremlin's “Trojan strategy” does not seek to promote an alternative positive model, but rather to blur the boundary between truth and falsehood, erode trust and intensify internal conflicts within Western democracies.

Keywords: Trojan strategy, malinformation, information operations, political communication, Russia, Trump, Putin, polarisation.

Актуальність проблеми

Стара і нова троянська стратегія Кремля

Упродовж десятиліть російські медійні диверсанти на західному інформаційному просторі (офіційні російські медіа, куплені майданчики й агенти впливу, тролі, боти тощо) підтримують крайні праві та крайні ліві політичні сили, євроскептиків у Європі, ізоляціоністів у США, носіїв конспірологічних теорій, журналістів і публіцистів.

У часи Холодної війни пропагандистський інструментарій радянських медіа був обмеженим чіткою ідеологією, яку вони (медіа) повинні були сповідувати принаймні на декларативному рівні. СРСР підтримував по всьому світу тих, хто десятиліттями фінансував комуністичну пресу та радіостанції, намагався впливати на порядок денний у «капіталістичних» країнах. Усю цю діяльність можна розглядати як аспекти троянської стратегії.

З одного боку, як доводять Ешлі Дікс, Сабріна Маккаббін і Коді М. Поплін, «цілі й тактика путінської Росії недалеко втекли від цілей пропагандистів радянської епохи» (Deeks, 2017). Разом з тим існує чимало принципових відмінностей між радянською дезінформацією часів Холодної війни та путінською дезінформацією XXI століття:

– Радянські радіостанції *Радио Москва* та *Мир и Прогресс*, які вели іномовлення багатьма мовами, намагаючись дискредитувати буржуазний лад та політику західних країн, переважно вели відкриту, «конвенційну» інформаційну війну. Існування британської комуністичної газети *Morning Star* значною мірою залежало від радянської підтримки, відкрито відстоювало позиції СРСР у британському медіапросторі, мало свою нішу, свій порядок денний та не виходило за його межі.

– Якщо стратегічною метою радянської інформаційної активності у світі було поширення комуністичної ідеології, то путінська Росія, позбувшись будь-яких обмежень, будь-якої послідовності, змогла зосередитися переважно на руйнівній діяльності. У часи Холодної війни неможливо було собі уявити одночасне фінансування Радянським Союзом ультралівої та ультраправої преси. Натомість поширюваний сучасною Росією контент має на меті радше спантеличити західні суспільства, ніж переконати їх у чомусь. Задля реалізації цієї мети російській стороні взагалі неважливо, що чи кого підтримувати.

– Принципові відмінності між радянською та сучасною російською стратегіями найкраще помітні на конкретних прикладах. Радянська пропаганда навіть не намагалася спростовувати висадку американців на Місяць, привітавши суперників у Холодній війні з таким знаковим успіхом. Зате в інформаційному просторі пострадянської Росії у 1990-ті та 2000-ні роки конспірологічна теорія про інсценізовану висадку на Місяць набула масового поширення через статті, книги, документальні фільми та виступи публічних фігур. Систематичний ядерний шантаж, який використо-

вують офіційні особи путінської РФ, був неможливою річчю у виконанні кремлівських керівників радянської епохи, — навіть під час максимальних загострень на зразок Карибської кризи. Навпаки, одна з основних пропагандистських ліній пізнього СРСР зводилася до послідовного відстоювання миру як цінності та закликів не допустити розгортання ядерної війни (Gazeta.ua, 2017).

– СРСР теж проводив інформаційні операції проти Заходу (одна з найуспішніших — популярне досі переконання, що СНІД був створений завдяки американським експериментам з біологічною зброєю), теж свідомо розкручував токсичні наративи, наприклад, перебільшував міжрасову ворожнечу у США. Однак інформаційні операції такого змісту в часи Холодної війни були елементом медійної діяльності СРСР, а не її сутністю, як у путінській пропаганді.

Стан вивчення проблеми

Експерти констатували стратегію російської інформаційної діяльності незадовго після перших її серйозних успіхів у 2016 році (Brexit та перемога Трампа на виборах у США). Під час американської передвиборчої кампанії 2016 року російська інформаційна діяльність була спрямована на поляризацію таргетованого суспільства. Ось як про цю російську діяльність у *Facebook*, серед інших, відгукується *Washington Post*: «Деякі оголошення просували групи захисту прав афроамериканців, зокрема Black Lives Matter, тоді як інші натякали, що ці самі групи становлять зростаючу політичну загрозу... Російська кампанія — використовуючи можливість *Facebook* надсилати протилежні повідомлення різним групам користувачів залежно від їхніх політичних і демографічних характеристик — також прагнула посіяти розбрат між релігійними групами. Інші оголошення підкреслювали підтримку кандидати від Демократичної партії Гіллари Клінтон серед мусульманок» (Entous et al., 2017). Джонатан Морган, засновник компанії *New Knowledge*, яка відстежує поширення дезінформації в інтернеті, зазначав: «Метою Росії весь цей час було налаштувати американців один проти одного, скористатися вже існуючими розбіжностями й отримати вигоду з украй поляризованої ситуації, яка вже склалася в США» (Hartford Business Staff, 2017). Французькі експерти *École militaire* у 2018 році опублікували звіт на цю тему, де зазначалося: «Метою Кремля було переконати не в альтернативній істині, а у відсутності об'єктивної істини, щоб посіяти сумнів та плутанину; Кремль не захищав якусь ідеологічну лінію, і це є великою відмінністю від радянської епохи. Кремль може одночасно підтримувати праві та ліві рухи, аби тільки вони протистояли одне одному, а також наративи, що суперечать одне одному, з яких випливають найхимерніші та взаємовиключні пояснення» (цитата за: Рейхштадт, 2019, с. 54).

Із часом російська інформаційна машина лише зростала в плані масштабів, інструментарію та креативу, але стратегічна мета залишалася незмінною. Одна з численних зловмисних кампаній впливу Росії у 2023–2024 рр. була детально вивчена американськими правоохоронцями. Таємно фінансуючи американську праворадикальну медіакомпанію *Tenet Media*, канал *RT* поширював через неї російський контент на американську аудиторію. За результатами аналізу 2000 відео, які подивилися понад 16 тис. глядачів лише на *Youtube*, Міністерство юстиції дійшло висновку: «Хоча погляди, висловлені у відеороликах, неоднакові, більшість із них спрямовані на публічно проголошені цілі уряду Росії та *RT* — посилювати внутрішні розбіжності в Сполучених Штатах» (Spangler, 2024).

Ці висновки перегукуються із враженням Пітера Померанцева під час його роботи в російському медійному середовищі та спілкування з його представниками: «Такого поняття, як “об’єктивне висвітлення”, не існує, — сказав мені одного разу шеф-редактор *Russia Today*, коли я запитав його про філософію його каналу» (Померанцев, 2015, с. 53). У тій же книзі Померанцева трохи далі йдеться про діяльність кремлівського медійного деміурга в нульові роки Владіслава Суркова: «Геніальність цього нового типу авторитаризму в тому, що замість звичного пригнічення опозиції, як було в авторитаризмах ХХ століття, він проникав усередину всіх ідеологій та рухів, експлуатуючи й доводячи їх до абсурду. В один момент Сурков фінансував громадянські форуми та неурядові організації в царині прав людини, у другий — спокійно підтримував націоналістичні рухи, що звинувачували неурядові організації в тому, що ті є інструментами Заходу. Він широким жестом щедро спонсорував мистецькі фестивалі найбільш провокативних сучасних художників у Москві, а потім підтримав православних фундаменталістів, одягнених у чорне і з хрестами в руках, які, своєю чергою, напали на виставки сучасного мистецтва. Ідея Кремля полягає у привласненні всіх форм політичного дискурсу й перешкоджанні будь-якому розвитку незалежних рухів за його мурами. Москва могла почуватися олігархією вранці, демократією в обід, монархією на вечерю та тоталітарною державою вночі» (Померанцев, 2015, с. 73).

Іван Преображенський на цю ж тему: «У так звану “сурковську” епоху влада була в одній особі і опозицією, і “патріотичною громадськістю”. Залишаючись начебто над сутичкою, Кремль залучав то одних, то інших опозиціонерів до своїх проєктів, зіштовхував їх лобами, створював десятками фальшиві громадські організації та плодив липових правозахисників, здійснював рейдерські захоплення політичних партій, закривав громадські рухи і штучно стимулював створення нових, ніяк не пов’язаних із запитами знизу. За Вячеслава Володіна на прапор Кремля було піднято гасло “Розумні нам більше не потрібні, потрібні вірні”. Вірним, у цьому контексті, достатньо вірити, їм правда не потрібна, а решту

можна і треба обманювати. Імітаційне буйство фарб, що панувало при Суркові, раптом зникло, політичне життя зблякло й оголилася сіра і нудна рутина авторитарного режиму» (цитата за: Почепцов, 2018).

Цікаво, що стратегію Суркова як головного куратора внутрішньої медійної політики у 2011 році змінила принципово відмінна стратегія Володіна, однак зовнішня медійна політика Росії приблизно в той же час почала набувати «сурковських» характеристик, повністю підпадаючи під описи Померанцева та Преображенського, — хоча наскільки відомо, Сурков не мав прямого стосунку до її функціонування.

Підтримка Трампа як інструмент

Стратегічна мета Росії в інформаційних просторах західних країн — розхитати західні суспільства, зруйнувати здоровий діалог між носіями різних поглядів, між політиками й виборцями, між медіа й суспільством, розмити межу між правдою та брехнею, дезорієнтувати, посяяти зневіру та апатію.

Порівняно із зазначеною стратегічною метою все інше (покращення іміджу Росії та особисто Путіна, дискредитація України) має допоміжний характер. Такий же зміст має і підтримка Дональда Трампа, — навіть попри те, що впродовж останнього десятиліття він є одним із головних бенефіціарів російських інформаційних операцій (див. напр. звіт SGDSN (2025) про діяльність російського проекту Storm-1516, який організував десятки інформаційних диверсій у західних країнах упродовж 2023–25 рр.). Підтримка Трампа та інформаційні атаки проти його опонентів спричинені особливою роллю цієї фігури в політичній системі США та Заходу в цілому: антисистемний, антагоністичний, викривальний характер його риторики та поведінки стосовно американських та міжнародних інститутів (парламент, опоненти, вибори, суди, медіа) видався стратегам російської інформаційної війни перспективним тараном у їхній боротьбі проти США та Заходу загалом (див. напр. тонкі спостереження А. Гельмбрехт (2026) про те, як Росія використовує рефлексивний контроль до Республіканської партії США, нав'язуючи їй вигідні для Росії установки, зокрема візії власного уряду як ворога та недовіру до інституцій у своїй державі).

Саме з цієї причини Трамп став одним із небагатьох закордонних лідерів, щодо якого російська пропаганда завжди була налаштована радше позитивно. Упродовж тривалого часу автори наукових досліджень зауважували, що «російські офіційні медіа активно підтримують Дональда Трампа та навмисно створюють про нього сприятливу думку» (Slutsky & Gavra, 2017). Кількість матеріалів у російських медіа, де Трампа зображали в позитивному ключі, зростала протягом його першого президентського терміну, на 2019 рік утричі перевищуючи відсоток негативних матеріалів (Gavra & Slutskiy, 2021, p. 486). Під час

передвиборчої кампанії 2024 року (Slutskiy & Gavra, 2025) та впродовж другого президентського терміну Трампа картина принципово не змінилася. У загалом позитивному висвітленні особи Трампа регулярно трапляються винятки, якщо це продиктовано кон'юнктурою: ракетний удар по сирійській (підконтрольній Асаду) військовій базі у квітні 2017 року, перенесення посольства в Ізраїлі до Єрусалиму в грудні 2017 року і подібне. У таких випадках образ Трампа в російських медіа різко змінюється на негативний (Вукова et al., 2018). За тією ж схемою працюють російські ботоферми, готові накинутися на Трампа, як тільки він зробить критичну заяву на адресу Росії чи особисто Путіна, — як це було в травні 2025 р. (TVP World, 2025). Із цієї стратегії зрозуміло, що фігура Трампа є лише ситуативним інструментом для російської пропагандистської машини, від якого вона блискавично відмовляється, як тільки він перестає працювати.

Троянська стратегія

Під троянською стратегією ми маємо на увазі медійну активність, яка прикривається наміром інформувати, а насправді спрямована на те, щоб завдати шкоди реципієнту. У такому визначенні поняття, яке ми обговорюємо, має багато спільного з поняттям «малінформація» («Інформація, яка ґрунтується на реальності і використовується для заподіяння шкоди особі, організації чи країні») (Wardle & Derakhshan, 2017, р. 20). У широкому сенсі майже вся інформаційна активність Росії в країнах Заходу підпадає під визначення троянської стратегії. Навіть коли мова йде про відкрито російські джерела інформації (*RT*, *Sputnik* та ін.), діяльність цих медіа все одно зводиться до підривної діяльності під виглядом інформування.

Мета статті — з'ясувати природу троянської стратегії на озброєнні в російської інформаційної машини. До уваги взято один вузький, але показовий аспект цієї медійної діяльності, а саме — коментарі Путіна, у яких він послідовно стає на бік Трампа в протиріччях між Трампом та іншими політичними акторами західного світу, переважно в період 2024–2026 рр. з метою дискредитувати західні інституції та поглибити суперечності між ними.

Виклад основного матеріалу

Нижче наведено список із семи прикладів того, як Путін застосовував троянську стратегію, послуговуючись фігурою Трампа як тараном проти західного суспільства:

1. У березні 2023 року проти Трампа висунуто перше кримінальне звинувачення за фальсифікацію бізнес-звітності. Трамп назвав це «політичним переслідуванням та втручанням у вибори найвищого рівня в історії» (Haberman & Bromwich, 2023). Потім будуть інші кримінальні спра-

ви, на які колишній та майбутній президент США реагував в аналогічний спосіб. Путін вирішив скористатися цією ситуацією: «Все, що відбувається із Трампом, — це переслідування політичного суперника з політичних причин...». Переслідування Трампа «показує всю гниль американської політичної системи, яка не може претендувати на те, щоб навчати інших демократії» (AP, 2023). Солідаризація із Трампом — спосіб для Путіна підірвати довіру до американської правоохоронної системи, прищепити частині американського суспільства сильні негативні емоції.

2. Трамп багаторазово заявляв про фальсифікації виборів у США (Kessler & Fox, 2021). *A-Mark Foundation* (2022) нарахували 905 таких заяв в усних виступах та постах Трампа у період 2012–2021 рр. Якщо обмежитися програмами президентськими виборами 2020 року, Трамп у своїх постах стверджував про їхню фальсифікацію 526 разів (до червня 2024 року, за підрахунками *CREW* (Moniz, 2024)). Американські оглядачі наполягають на двох фактах: немає доказів фальсифікації виборів (Epstein & Corasaniti, 2026); ставити під питання легітимність виборів означає «підірвати демократичні інституції» (Anand, 2022).

Путін чудово розуміє, що цю ситуацію теж можна використати. У січні 2024 року він заявив, що попередні вибори американського президента 2020 року були «сфальсифіковані» (Reuters, 2024). Вдало оцінивши шкоду від цих заяв для авторитету американської демократії та побачивши ключ до серця Трампа в підлабузництві, Путін звернувся до максимального ефективного способу підлити масла у вогонь ворожнечі між анти-системним президентом Трампом та бюрократичною системою, яку він очолює. «Із розпочатими президентськими праймеріз Республіканської партії 2024 року Путін задав тон російській кампанії впливу, спрямованій на підірив віри в американську демократію» (Echols, 2024).

3. В окрему категорію слід виокремити численні негативні висловлювання Трампа щодо Європи. Лише два приклади з багатьох: під час свого першого президентського терміну Трамп наголошував, що «багато наших союзників наживалися завдяки американським платникам податків і нашій країні» (Atlantic Council, 2019), а у 2025 році заявляв, що Європейський Союз був створений, щоб «нашкодити» Сполученим Штатам (France 24, 2025). Путін, як і в інших ситуаціях, підтримує Трампа в цьому протистоянні, заявляючи, «що новий президент США Дональд Трамп незабаром “наведе порядок” у взаєминах із європейськими елітами, які “стануть біля ноги господаря і будуть ніжно помахувати хвостиком”» (Ellyatt, 2025).

4. «Якби я був президентом, цієї війни ніколи б не було». На відміну від тези про сфальсифіковані вибори, це твердження Трампа — оціночне, його неможливо ні підтвердити, ні спростувати. Ресурс *Roll Call* видає близько 80 згадок у публічних виступах Трампа про те, що війни б не сталося, якби він був президентом (із січня 2022 по січень 2026 року).

Після інавгурації 47-го президента Трампа Путін заявив: «Я не можу не погодитися з ним, що якби він був президентом — якби його перемогу не вкрали у 2020 році — то, можливо, не було б кризи в Україні, яка виникла у 2022 році» (Troianovski, 2025). Як і в попередніх випадках, Путін робить Трампу дружню послугу, проявляє з ним солідарність у питанні, в якому ніхто інший із державних лідерів — крім Орбана (TASS, 2023) — не готовий йому підтакувати. Більше того, Путін в одному реченні поєднує одразу два улюблені трампівські наративи: про вкрадені вибори 2020 року і про те, що війна б не відбулася, якби Трамп був президентом.

5. Трамп багаторазово заявляє, що повинен отримати Нобелівську премію миру: спершу натякає, що заслуговує на цю винагороду, а на певному етапі починає прямо вимагати її. Історія з образою Трампа на норвезький нобелівський комітет (а заодно — і на уряд Норвегії) відбулася наприкінці 2025 року, однак уперше Трамп заговорив про свої амбіції отримати премію вже у 2018 році (Al Manar, 2018). Одного разу Трамп згадав про це шість разів в одному пості (Economic Times, 2025). Ресурс *Roll Call* нарахував близько 117 публічних згадувань Трампа в різних контекстах про те, що він заслуговує на Нобелівську премію (особливо активно — у 2025 році).

У момент найвищого рівня полеміки навколо Нобелівської премії миру, у жовтні 2025 року, Путін знову намагається підтримати Трампа. У відповідь на запитання кореспондента російського видання *Коммерсантъ*, чи Трамп заслуговує на премію, Путін відповів, що американський президент «справді багато робить для вирішення таких складних криз, які тривають роками і навіть десятиліттями» (Isachenkov, 2025). Про те, що Трамп заслуговує Нобелівської премії, прямо сказано не було, однак натяків було зроблено достатньо, щоб *Politico* вийшла із заголовком: «Дональд Трамп заслуговував на Нобелівську премію, каже... Володимир Путін» (Starcevic, 2025).

6. Трамп звинувачує *BBC* у дефамачії та подає в суд на цю медійну корпорацію на 10 мільярдів доларів. *BBC* справді зманіпулювало виступом Трампа, змонтувавши два шматки його промови за 6 січня 2021 р., між якими — понад 50 хвилин у такий спосіб, щоб показати, нібито він прямо заохочує до штурму Капітолію. *BBC* офіційно вибачилася, хоча й заперечила існування легальної підстави для судового позову. Факт маніпуляції очевидний, однак у рамках судового процесу дуже важко довести злий намір.

Для того щоб порушити це питання, Путін скористався своєю «прямою лінією», форматом спілкування із журналістами та громадянами 19 грудня 2025 року. Журналіст *BBC* Стів Розенберг, один із небагатьох іноземних кореспондентів, якому дозволено працювати в Росії, поставив прогнозовано критичне (хоч і ввічливе) запитання на зовсім іншу тему, після якого Путін почав відповідати. Тоді ведучий «прямої лінії»

Павел Зарубін нібито спонтанно порушив питання «багатомільярдного позову від президента США проти ВВС». На цю репліку модератора Путін, як і в інших випадках застосування троянської стратегії, теж реагує нібито спонтанно, звертаючись до Розенберга: «Я не хочу вам сипати сіль на рани, не хочу торкатися цієї теми. Хоча є проблема недостовірного висвітлення інформації та підтасовувань. Це очевидно, і я думаю, що президент Трамп правий. Але неважливо...» (Langford, 2025). На цьому місці Путін повернувся до відповіді на запитання Розенберга.

7. «Нам потрібна Гренландія для національної безпеки... Якщо ми цього не зробимо, це зроблять Росія чи Китай; і ми не дозволимо Росії чи Китаю окупувати Гренландію». Ці заяви Трампа сколихнули не лише Гренландію і Данію, а й інші європейські країни. Багато хто побачив у них симптом трансатлантичного розриву (Kavanagh, 2026), а реалізація задекларованого означала би кінець НАТО якщо не у формальному, то в посутньому сенсі слова (Wieliński, 2026).

Зрозуміло, що для Путіна такий сценарій анексії Гренландії Сполученими штатами вигідний не лише як реабілітація його анексії українських територій, а і як спосіб вбити серйозний клин у взаємини між США та Європою. Коментуючи ситуацію із Гренландією, Путін учергове застосує свою улюблену троянську стратегію, стаючи на бік Трампа в його конфлікті із усталеними порядками західного світу: «До речі, Данія завжди ставилася до Гренландії як до колонії та була досить жорсткою, якщо не сказати жорсткою, щодо неї» (Osborn, 2026). Як і в попередніх прикладах, Путін ніби між іншим мимовільно міркує на цю неважливу для нього тему, а насправді — просуває вигідний йому меседж.

Висновки

Попри спадковість окремих цілей і методів, сучасна російська інформаційна діяльність принципово відрізняється від радянської: якщо СРСР діяв у межах ідеологічно цілісного проекту та використовував троянські інформаційні операції як допоміжний інструмент просування комуністичної доктрини, то путінська Росія позбулася доктринальних обмежень і перетворила інформаційні операції на самодостатній механізм дестабілізації. На відміну від радянської «конвенційної» пропаганди, що відкрито відстоювала визначену позицію, сучасна російська стратегія ґрунтується на ситуативній підтримці будь-яких полярних сил, поширенні взаємовиключних наративів і культивуванні конспірології з метою не переконати, а спантеличити та розколоти західні суспільства.

Підтримка Дональда Трампа з боку російської інформаційної машини — приклад застосування троянської стратегії. Її головна мета — використати Трампа як таран для посилення розколу, делегітимації демократичних процедур і підриву довіри до інституцій у західних суспільствах. Ситуативна зміна тональності щодо Трампа в разі розбіж-

ностей із ним підтверджує інструментальний характер цієї підтримки з боку російської пропаганди.

Заяви про те, що кримінальні звинувачення проти Трампа є політичним переслідуванням, що президентські вибори 2020 року були сфальсифіковані, що якби Трамп був президентом, російсько-українська війна не відбулася б, що Трамп повинен отримати Нобелівську премію миру, що *BBC* повинна виплатити Трампу десятимільярдну компенсацію за дефамацию, що Данія повинна передати США контроль над Гренландією, негативні оцінки та звинувачення на адресу Європи, — у всьому цьому російська сторона побачила можливість для застосування троянської стратегії.

Голос особисто Путіна розглядається російською пропагандою як стратегічний медійний ресурс, використання якого доречно для таких особливих цілей, як підтримка американського президента Трампа в усіх його ініціативах та починаннях, які мають потенціал негативно вплинути на стабільність Заходу. Коментарі Путіна щодо Трампа стають інфоприводами, проникають в інформаційне поле та виконують свою троянську функцію. У семи прикладах, розглянутих у цій статті, коментарі Путіна маскуються під виважені, переважно доброзичливі, мимовільні оцінки, хоча насправді є чітко вираженою малінформацією. Чим більше кремлівські PR-менеджери намагаються показати, що ці висловлювання Путіна стосовно Трампа є спонтанними, тим більшою мірою вони виглядають спланованими та добре продуманими, не тільки в плані змісту сказаного, а й форми: «Не хочу зачіпати цю тему», «Але неважливо...» і подібне.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Померанцев, П. (2015). *Нічого правдивого й усе можливе*. Видавництво УКУ.
- Почепцов, Г. (2018, 14 березня). *Війни за майбутнє: як російське держуправління форматує завтрашній день*. Хвиля. <https://tinyurl.com/3kye6bh8>
- Рейхштадт, Р. (2019). *Оніум дурнів: нарис про теорії змови*. Дух і Літера.
- Al Manar. (2018, May 9). *Everyone thinks I deserve the Nobel Peace Prize: Trump says*. <https://tinyurl.com/4zpsj2>
- A-Mark Foundation. (2022, June 20). *Trump's Claims about Elections Being Rigged or Stolen*. <https://tinyurl.com/4cw4a5w5>
- Anand, A. (2022, February 16). *Donald Trump's Push to Question Election Legitimacy: Are Populist Tactics a Threat to Democracy?* Democratic Erosion Consortium. <https://tinyurl.com/y2zde4p3>
- AP. (2023, September 12). *Russian President Vladimir Putin says prosecution of Donald Trump shows US political system is 'rotten'*. <https://tinyurl.com/3wbvtyfy>
- Bykova, E., Gavra, D., & Slutskiy, P. (2018). The evolution of Trump's image in Russian media. *American Behavioral Scientist*.
- Deeks, A., McCubbin, S., & Poplin, C. M. (2017, October 25). *Addressing Russian Influence: What Can We Learn from U.S. Cold War Counter-Propaganda Efforts?* LAWFARE. <https://tinyurl.com/fkjncf43>

- Echols, W. (2024, January 18). *Putin Drives Russian Influence Campaign With Rigged 2020 US Election Claim*. Voice of America. <https://tinyurl.com/bv8uv9c6>
- Economic Times. (2025, October 10). *6 times in one post: Trump brings up Nobel Peace Prize again and again*. <https://tinyurl.com/5j7bcxm9>
- Ellyatt, H. (2025, February 3). *Putin says Europe will 'stand at the feet of the master' as Trump's tariffs alarm allies*. CNBC. <https://tinyurl.com/59b9sx7t>
- Entous, A., Timberger, C., & Dwoskin, E. (2017, September 25). *Russian operatives used Facebook ads to exploit America's racial and religious divisions*. The Washington Post. <https://tinyurl.com/22sdrpvnv>
- Epstein, R. J., & Corasaniti, N. (2026). *How Trump's 2020 Election Claims Have Been Debunked Again and Again*. The New York Times. <https://tinyurl.com/329aw2he>
- France 24. (2025, February 26). *Trump says the EU was formed to 'screw' the United States*. <https://tinyurl.com/4jurhmu8>
- Gavra, D., & Slutskiy, P. (2021). Trump, Mueller investigation, and alleged Russian election meddling: Russian media coverage in 2017–2019. *American Behavioral Scientist*, 65(3), 482–511.
- Gazeta.ua. (2014, 26 серпня). *20 плакатів часів Холодної війни, як пропагував СРСР*. <https://tinyurl.com/38xece7j>
- Haberman, M., & Bromwich, J. E. (2023, March 30). *Trump denounces indictment as 'political persecution'*. The New York Times. <https://tinyurl.com/ptsjuem4>
- Hartford Business Staff. (2017, October 6). *Exclusive: Russian-linked group sold merchandise online*. <https://tinyurl.com/2afhkrbf>
- Helmbrecht, A. (2026). An Investigative History of Russian Speech Manipulation Strategies in Republican Discourse. *Political Science and Security Studies Journal*, 6(4), 8–21.
- Isachenkov, V. (2025, October 10). *Putin praises Trump's peace efforts despite failing to win the Nobel prize*. Associated Press. <https://tinyurl.com/3hjexwpx>
- Kavanagh, J. (2026, January 20). *Will NATO survive Trump?* Responsible Statecraft. <https://tinyurl.com/yc6wdrjh>
- Kessler, G., & Fox, J. (2021, January 20). The false claims that Trump keeps repeating. *The Washington Post*. <https://tinyurl.com/yc6t33bu>
- Langford, A. (2025, December 19). *Putin: Trump is right to sue the BBC*. The Telegraph. <https://tinyurl.com/y39stmj4>
- Moniz, C. (2024, June 27). *Donald Trump has spread 2020 election conspiracy theories 500 times on Truth Social*. CREW. <https://tinyurl.com/3xdr5wnk>
- Osborn, A. (2026, January 22). *Putin says who owns Greenland is of no concern to Russia, says it might be worth \$1 billion*. Reuters. <https://tinyurl.com/9e9rrz3t>
- Reuters. (2024, January 16). *Putin says past U.S. elections were rigged*. <https://tinyurl.com/4bkabf7r>
- SGDSN. (2025). *Analysis of the Russian information manipulation set Storm-1516*. Technical report. <https://tinyurl.com/mwknw9j7>
- Slutskiy, P., & Gavra, D. (2025). Trump in Russian Pro-Government Media: Analyzing Narratives and Metaphors in 2024 US Presidential Election Coverage. *American Behavioral Scientist*.
- Slutsky, P., & Gavra, D. (2017). The phenomenon of Trump's popularity in Russia: Media analysis perspective. *American Behavioral Scientist*, 61(3), 334–343.
- Spangler, T. (2024). *U.S. Officials Allege Russian Operatives Illegally Provided \$10 Million to Fund Videos by American Right-Wing Social Media Stars*. Variety. <https://tinyurl.com/4r6bbepm>
- Starcevic, S. (2025, October 10). *Donald Trump deserved the Nobel prize, says ... Vladimir Putin*. Politico. <https://tinyurl.com/3fhbyb2d>
- TASS. (2023, June 16). *Trump can achieve peace in Ukraine if he wins US presidential election — Hungary's Orban*. <https://tinyurl.com/mrxfa5fv>
- Troianovski, A. (2025, January 24). *Putin Dismisses Trump's Sanctions Threat While Hearing New Praise on Him*. The New York Times. <https://tinyurl.com/mvjkhvby>

- Trump, D. (2019, January 9). *President Trump: 'I Want Europe to Pay'*. Atlantic Council.
- TVP World. (2025, May 28). *Pro-Kremlin bots label Trump 'a clown' after he called Putin 'crazy'*. <https://tinyurl.com/2kepjf5v>
- Wardle, C., & Derakhshan, H. (2017). *Information disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policymaking* (Vol. 27, pp. 1-107). Strasbourg: Council of Europe.
- Wielński, B. T. (2026, 21 stycznia). *Grenlandia a sprawa polska, czyli dlaczego ta awantura nas dotyczy* [Pytania i odpowiedzi]. *Gazeta Wyborcza*. <https://tinyurl.com/3f9rm7dj>

REFERENCES

- Al Manar. (2018, May 9). *Everyone thinks I deserve the Nobel Peace Prize: Trump says*. <https://tinyurl.com/4zpssjc2> [in English].
- A-Mark Foundation. (2022, June 20). *Trump's Claims about Elections Being Rigged or Stolen*. <https://tinyurl.com/4cw4a5w5> [in English].
- Anand, A. (2022, February 16). *Donald Trump's Push to Question Election Legitimacy: Are Populist Tactics a Threat to Democracy?* Democratic Erosion Consortium. <https://tinyurl.com/y2zde4p3> [in English].
- AP. (2023, September 12). *Russian President Vladimir Putin says prosecution of Donald Trump shows US political system is 'rotten'*. <https://tinyurl.com/3wbvtyfy> [in English].
- Bykova, E., Gavra, D., & Slutskiy, P. (2018). The evolution of Trump's image in Russian media. *American Behavioral Scientist* [in English].
- Deeks, A., McCubbin, S., & Poplin, C. M. (2017, October 25). *Addressing Russian Influence: What Can We Learn from U.S. Cold War Counter-Propaganda Efforts?* LAWFARE. <https://tinyurl.com/fkjcncf43> [in English].
- Echols, W. (2024, January 18). *Putin Drives Russian Influence Campaign With Rigged 2020 US Election Claim*. Voice of America. <https://tinyurl.com/bv8uv9c6> [in English].
- Economic Times. (2025, October 10). *6 times in one post: Trump brings up Nobel Peace Prize again and again*. <https://tinyurl.com/5j7bcxm9> [in English].
- Ellyatt, H. (2025, February 3). *Putin says Europe will 'stand at the feet of the master' as Trump's tariffs alarm allies*. CNBC. <https://tinyurl.com/59b9sx7t> [in English].
- Entous, A., Timberg, C., & Dwoskin, E. (2017, September 25). *Russian operatives used Facebook ads to exploit America's racial and religious divisions*. The Washington Post. <https://tinyurl.com/22sdrpnv> [in English].
- Epstein, R. J., & Corasaniti, N. (2026). How Trump's 2020 Election Claims Have Been Debunked Again and Again. *The New York Times*. <https://tinyurl.com/329aw2he> [in English].
- France 24. (2025, February 26). *Trump says the EU was formed to 'screw' the United States*. <https://tinyurl.com/4jurhmu8> [in English].
- Gavra, D., & Slutskiy, P. (2021). Trump, Mueller investigation, and alleged Russian election meddling: Russian media coverage in 2017–2019. *American Behavioral Scientist*, 65(3), 482–511 [in English].
- Gazeta.ua. (2014, August 26). *20 plakativ chasiv Kholodnoi viiny, yak propahuvav SRSR* [20 posters from the Cold War era, as promoted by the USSR]. <https://tinyurl.com/38xece7j> [in Ukrainian].
- Haberman, M., & Bromwich, J. E. (2023, March 30). Trump denounces indictment as 'political persecution'. *The New York Times*. <https://tinyurl.com/ptsjuem4> [in English].
- Hartford Business Staff. (2017, October 6). *Exclusive: Russian-linked group sold merchandise online*. <https://tinyurl.com/2afhkrbf> [in English].
- Helmbrecht, A. (2026). An Investigative History of Russian Speech Manipulation Strategies in Republican Discourse. *Political Science and Security Studies Journal*, 6(4), 8–21 [in English].
- Isachenkov, V. (2025, October 10). *Putin praises Trump's peace efforts despite failing to win the Nobel prize*. Associated Press. <https://tinyurl.com/3hjexwp> [in English].

- Kavanagh, J. (2026, January 20). *Will NATO survive Trump?* Responsible Statecraft. <https://tinyurl.com/yc6wdrjh> [in English].
- Kessler, G., & Fox, J. (2021, January 20). The false claims that Trump keeps repeating. *The Washington Post*. <https://tinyurl.com/yc6t33bu> [in English].
- Langford, A. (2025, December 19). *Putin: Trump is right to sue the BBC*. The Telegraph. <https://tinyurl.com/y39stmj4> [in English].
- Moniz, C. (2024, June 27). *Donald Trump has spread 2020 election conspiracy theories 500 times on Truth Social*. CREW. <https://tinyurl.com/3xdr3wnk> [in English].
- Osborn, A. (2026, January 22). *Putin says who owns Greenland is of no concern to Russia, says it might be worth \$1 billion*. Reuters. <https://tinyurl.com/9e9rrz3t> [in English].
- Pocheptsov, H. (2018, March 14). *Viiny za maibutnie: yak rosiiske derzhupravlinnia formatuie zavtrashnii den* [Wars for the future: how Russian state administration formats tomorrow]. Khvyliia. <https://tinyurl.com/3kye6bh8> [in Ukrainian].
- Pomerantsev, P. (2015). *Nichoho pravdyoho y use mozhylye* [Nothing is true and everything is possible]. Vydavnytstvo UKU [in Ukrainian].
- Reikhshtadt, R. (2019). *Opium durniv: narys pro teorii zmovy* [Opium of fools: an essay on conspiracy theories]. Dukh i Litera [in Ukrainian].
- Reuters. (2024, January 16). *Putin says past U.S. elections were rigged*. <https://tinyurl.com/4bkabf7r> [in English].
- SGDSN. (2025). *Analysis of the Russian information manipulation set Storm-1516*. Technical report. <https://tinyurl.com/mwknw9j7> [in English].
- Slutskiy, P., & Gavra, D. (2025). Trump in Russian Pro-Government Media: Analyzing Narratives and Metaphors in 2024 US Presidential Election Coverage. *American Behavioral Scientist* [in English].
- Slutsky, P., & Gavra, D. (2017). The phenomenon of Trump's popularity in Russia: Media analysis perspective. *American Behavioral Scientist*, 61(3), 334–344 [in English].
- Spangler, T. (2024). *U.S. Officials Allege Russian Operatives Illegally Provided \$10 Million to Fund Videos by American Right-Wing Social Media Stars*. Variety. <https://tinyurl.com/4r6bbepm> [in English].
- Starcevic, S. (2025, October 10). *Donald Trump deserved the Nobel prize, says ... Vladimir Putin*. Politico. <https://tinyurl.com/3fhbyb2d> [in English].
- TASS. (2023, June 16). *Trump can achieve peace in Ukraine if he wins US presidential election — Hungary's Orban*. <https://tinyurl.com/mrxfa5fv> [in English].
- Troianovski, A. (2025, January 24). *Putin Dismisses Trump's Sanctions Threat While Heaping New Praise on Him*. *The New York Times*. <https://tinyurl.com/mvjkvhby> [in English].
- Trump, D. (2019, January 9). *President Trump: 'I Want Europe to Pay'*. Atlantic Council [in English].
- TVP World. (2025, May 28). *Pro-Kremlin bots label Trump 'a clown' after he called Putin 'crazy'*. <https://tinyurl.com/2kepjf5v> [in English].
- Wardle, C., & Derakhshan, H. (2017). *Information disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policymaking* (Vol. 27, pp. 1–107). Council of Europe [in English].
- Wielński, B. T. (2026, 21 stycznia). *Grenlandia a sprawa polska, czyli dlaczego ta awantura nas dotyczy* [Pytania i odpowiedzi]. Gazeta Wyborcza. <https://tinyurl.com/3f9rm7dj> [in English].

Надійшла: 12.02.2026; Прийнято: 13.03.2026;

Статтю вперше опубліковано онлайн: 04.05.2026

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons «Attribution» 4.0.